DEUS vortat benè!

Conſenſu Magnifici Domini Rectoris,

atq;

Permiſſu Ampliſſimi Medicorum Ordinis

in illuſtri Academia Batava,

DISSERTATIONEM MEDICAM De ARTHRITIDE,

SUB PRÆSIDIO

VIRI

Nobiliſſimi, Excellentiſſimi, atq; Experientiſſimi,

DN. CAROLI DRELINCURTII,

L. A. M. Phil. & Med. Doct. *Chriſtianiſſimi Regis Conſiliarii & Medici Ordinarii*, necnon *G. M. Principis de Turenna* qvondam Ἀρχιάτρου feliciſſimi; nunc in *Univerſitate Præpot. Ord. Holl. atq; Weſtfr.* Profeſſoris Practici & Anatomici celeberrimi, atqvè dexterrimi,

Domini Præceptoris, Patroni, Promotoris nullô non honoris ac obſervantiæ cultu jugiter devenerandi,

Publico Φιλιάτρων Examini

In Auditorio Medico, horisq; ſolitis,

Ad diem XV. Julii Anni τῆς χριστογονίας M. DC. LXXXI.

ſubjiciet, & reſpondendo defendere conabitur

Autor

BARTHOLOMÆUS TOBIAS SEIBTIUS,

Gorl. Hexap.

LUGDUNI Batavorum & BUDISSINI,

Literis ELZEVIERIANIS & RICHTERIANIS,

M. DC. LXXXIV.

1185. g. 16 (3)

Σὺν τῷ Θεῷ.

§. I.

HOmo miraculum mundi, ac deliciæ orbis terrarum, germen immortalitatis, microcoſmus, imo megalocoſmus, mundi Dominus atq; Magiſter, * tot tamq; variis obnoxius eſt morbis: ut membrum nullum, nullum articulum in eo reperire poſſim: qvi non ſuos patiatur affectus, qvi non Medicorum reqvirat opem. Qvidam tamen ex illis moleſtia majori, majoribusq; ſymptomatibus invadunt: qvos proindè præ aliis diligentiſſimè eſſe conſiderandos, qvivis facilè intelligit. Inter hos autem non ultimum obtinet locum affectus ille gravis, commiſeratione dignus, & curatu celebris, qvi *Arthritidis* nomine apud Practicos venit. Admodùm freqvens ille eſt: maxima mala, maximosq; dolores corpori inducit. Propterea gravem hunc affectum attentiùs examinandum, & de ejus *Hiſtoria, Cauſis, Curatione*, pro ingenioli mei tenuitate, pauca proponere, Philiatrorumq. cenſuræ ſubjicere decrevi.

* Athan. Kirch.

§. II. Ne verò in limine illicò offendam: & qvod Luciano in ore, αὐϑιόντα σμηχώμεθα: primò omnium in vocis incunabula inqviram, neceſſe eſt. Cùm non modò Medicorum Pythagoram, (ſicuti Scaligero exerc. 141. diſt. 4. de ſubtil. vocatur) Galenum lib. 3 ſimpl. med. conturbatum vocum uſum & rerum ipſarum cognitionem conturbare, doctè ediſſerentem percipio: ſed etiam μέγα θαῦμα illud, Jul. Cæſ. Scaligerum, hiſce verbis illi adſtipulantem lego: qvando exerc. 359. ait: A nominibus eſſe auſpicandum, qvidqve τὰ ἐν τῇ φωνῇ ἐστὶ τῶν ἐν ψυχῇ παθημάτων σύμβολα, teſte Philoſopho.

§. III. Illi tamen voci inveſtigandæ non talem impendo operam, qvalem amant: qvi circa omnium vocum nomenclaturam ſcrupuloſiùs verſantes exiſtimant: aut dari primam originem, aut ſi non ſuppetat ſaltem fingendam, aut extorqvendam eſſe. Qvi proindè id magnô conatu agentes, magnas interdùm (ut cum

Comi-

Comico loqvar) nugas agunt, tam lepida figmenta, talia, inqvam,
ſomnia cadunt ex ſuo Jovis cerebro: qvalia vix viſa iis, qvi in
Parnaſſo ſomniaſſe ſibi ſunt perſvaſi. Qvibus non immerito illum
verſum Homericum accommodare poſſim.

πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα:

aut illud monſtrum, qvod Auſonius his depingit verſibus:

Terruit Aoniam volucris, leo, virgo triformis
Sphynx: volucris pennis, pedibus fera, fronte puella.

Interdum ſcilicet.

Parturiunt montes, naſcitur ridiculus mus.

§. IV. Ego cum ab hac hæreſi longiſſime abſim: nec inge-
nio qvicqvam valeam, qvod lepidis illis fabulis oſtentare videntur,
manum de tabula: ne riſum & miſericordiam potius, qvàm cal-
culum apud Cordatos merear: ſi qvis tamen *etymon* heic deſiderat,
ille ſciat: *ἀπὸ τῶν ἄρθρων arthritidem* Græcis dici, & à loco affecto, uti
cuilibet à limine Medicorum Muſas modo ſalutanti, haud incogni-
tum eſſe poteſt, nomen accepiſſe, non tam oſſium compagem,
unionem, extremitatesq; intelligendo; qvàm partes ipſum arti-
culum conjungentes & ambientes: nimirùm membranas, liga-
menta membranoſa, extremitatesq; muſculorum, partibusq; his
inſertos nervos. Plinio lib. 22. c. 35. lib 23. c. 1. tumor articuli do-
lorificus, articularius & articularis morbus: & Aret. lib. 2. c. 12. de
Chron. morb. ſignis *ξυνὰς ἁπάντων τῶν ἄρθρων πόνος*, omnium articulorum
dolor dicitur.

§. V. Barbari malum hoc *guttam*, ſed minus rectè appellant.
Medicus qvidem ille Veronenſis, Franciſcus India de gutt. pod.
lib. 1. c. 1. nomen *guttæ* barbarum eſſe negat, & qvod ſit veluti gene-
ricum omnium ægritudinum nomen: qvæ per deſtillationem
in articulis pedum, manuum, coxarum, ſimiliumq; corporis par-
tium producuntur; ideoq; *guttæ* nomen generis nomen mereri.
Verùm opinionem hanc qvod attinet, vocabulum qvidem Lati-
num non barbarum eſſe fateor: ſed id pro *fluxione*, *catarrho*, aut
arthritide uſurpare velle, contra lingvæ Latinæ uſum eſt: & pro-
inde meritò Barbaris accenſetur, qvi id pro *Arthritide* uſurpat,
aut

aut vocabulo *Arthritidis* præfert. Licet arte medicâ Celeberr. Galenus 6. aphor. 28. ſcribat: Ferè omnes, qvi arthritica affectione corripiuntur, fieri podagricos: non tamen eô probatur: arthritidis nomen omnium articulorum dolori non convenire.

§. VI. Rectius longè Gvainerius de ægritud. junct. c. 1. inqvit: Ego, cum *arthreticam* (ita enim seculi ejus Medici ob lingvæ Græcæ ignorantiam morbum hunc appellabant) ab artu vel articulo nomen traxiſſe videam, qvibus in locis dolores juncturarum fiunt; omnes tales ſive cum tumore, ſive non, artheticos appellare volui: qvod etiam Veteres omnes fecerunt.

§. VII. Hic notandum, qvamvis *Podagræ* vocabulum propriè *pedum dolorem* denotet; interdum tamen, ut etiam Crato conſil. 253. confitetur, ab uno membro deſumta appellatione, pro omni arthritide accipitur. Hinc qvoqve tractatum ſuum, qvi eſt de *arthritide*, Lucianus *Tragopodagram* inſcripſit. Itaq; qvi de podagræ laude ſcripſerunt Cardanus & alii, qvi in Amphitheatro Sap. Socr. Jocoſeriæ Caſp. Dornavii Ph. & Med. Doctoris, videri poſſunt, omnes de Arthritide in genere egiſſe videntur: imò Medicorum qvidam, qvi propriè agunt de *arthritide*, tractatus ſuos de *Podagra* inſcripſerunt.

§. VIII. Germani nonnulli morbum hunc vocant der Herren oder reichen Leute Kranckheit: qvia, ut putant, rarò compertum habetur, pauperes & mendicos arthritide laborâſſe: unde arthritis qvoq; Θεὰ μισόπτωχος i. e. *pauperes odio habens* nominatur: & in fabula eſt apud Jov. Pontanum lib. 5. de ſerm. c. 1. podagram aliqvando peregrinantem in ruſculum deveniſſe: atq; cum ibi caſulos inertiſſimè ædificatas, ſqvalidasq; ſitu, & nihil præter marras, bidentes, raſtros & alia ruſtica vidiſſet inſtrumenta, hoſpitium hoc averſatum fuiſſe, & in urbe hoſpitium qvæſiviſſe. Delatam vero in urbem, ad primum ingreſſum in officinam fabri ferrarii incidiſſe, & illam qvoq; ut ſibi incommodam, præteriiſſe: tandem cum in urbe progreſſa, ad domum qvandam perveniſſet, ante cujus veſtibulum choreæ agitabantur atq; convivia, interrogaſſe, cujus ædes eſſent? & cum reſponſum accepiſſet, eas Otii eſſe, inhabita-

riq;

riq; ab hominibus deſidioſis, ſomnô & vinô macerantibus, è veſti-
gio domum ingreſſam dixiſſe: Hæc domus, hæc patria eſt.

§. IX. Qvidqvid ſit, morbus hicce rectiùs à *Belgis* vocatur *het flerecyn, de Poetſens*; vel *Germanis* das Glieder-Weh/ die Glieder-Sucht/ das Zipperlein der Gelencke. Experientia enim, rerum omnium Magiſtra teſtatur: multos pauperrimæ ſortis homines arthritide laborare. Hoc qvoq; obſervavit Medicus qvidam Iglo-viæ in Moravia: non modo lautioris fortunæ homines qvi vina bibunt, ſed & pauperes, qvi vinum vix guſtârunt, arthritidi eſſe obnoxios. Itali per vocabulum *la Gotta*, Galli *la Goutte* exprimunt.

§. X. Verum enim verò ne nimis diu vocabulorum etymologiæ inhæream: deq; iſta, utpote parùm ad rhombum facientia, valdè ſollicitus ſim: rem ipſam potiùs ſum aggreſſurus, dicens: *Arthritidem* eſſe dolorem articulorum, ortum ex affluxu humoris excrementitii, partes nervoſas nec non membranoſas per intervalla affligentis, cum tumore, motu voluntario impedito, etiam calore non rarò febrili. Generis locô poſui dolorem: qvamvis ſupra citatus Franc. India eos reprehendat, qvi per dolorem arthritidem definiunt: ſed ille craſſam committit errorem: dum malum hoc per defluxionem definit. Arthritis enim defluxus non eſt, ſed ex defluxu generatur. Vid. Sennerti Tr. de arth. c. 1. p. 6. Neq; enim commodè, ut alii volunt, per tumorem arthritis ſemper definiri poteſt: cùm ſæpè nullus tumor evidens in partibus externis appareat.

§. XI. Dolor autem ille eſt vel univerſalis, vel particularis. Univerſalis occupat aut omnes, aut quamplurimos totius corporis articulos. Particularis verò certa qvædam membra invadit: unde pro illorum diverſitate, diverſa ſortitur nomina. Qui enim manus afficit, chiragra; qui coxendicem Iſchias; qui genua, gonagra; qui pedes excruciat, podagra appellatur. Unde Aretæus l.c. ἄλλα ποδῶν μὲν ποδάγρην καλέουσι δὲ ἰσχίων, χειράγρην δὲ χειρῶν. Plura talia vocabula finxerunt qvidam, & inter eos Ambroſius Paræus de arthritide c. 1. ſi malum in maxillæ articulo fuerit, Syagonagram; ſi in cervice, trachleagram; ſi in ſpina dorſi, rachiſagram; ſi in

ſi in humero, homagram; ſi in cubito, pechiagram nominat. Verum vocabula illa apud Græcos non occurrunt, nec uſu trita ſunt.

§. XII. Nonnulli etiam dolorem illum, qui eſt in dentibus, ad arthridem referunt. Joh. Steph. Strobelbergerus integrum librum de dentium podagra ſcripſit. Quod tamen nihil aliud eſt, qvam vocabulis ludere: ac ſi vellem hepatis inflammationem pleuritidem vocare. Capivaccius meminit cujusdam: qui in latere podagricô laborabat dolore: ob qvem æger diu tergo jacere coactus eſt: nec latera movere potuit. Magnus Sennertus l. c. de quodam podagrico refert, eum in pene graviſſimum percepiſſe dolorem. Adhuc alii ad arthritidem referunt eum affectum, qui Arabibus Nakir dicitur, quem Albucaſis lib. 2. cap. 93. ita deſcribit: Ægritudo hæc in terra noſtra vocatur Nakir: & eſt dolor, qui accidit in quibusdam membris, deinde permutatur de membro ad membrum. Verùm non omnes dolores debent vocari podagrici: ſed ii ſolummodò, qui in articulis fiunt.

§. XIII. Mentagra etiam, cujus Plinius lib. 26. c. 1. mentionem facit, nihil commercii habet cum hoc affectu: cum ſit fœda quædam faciei ſcabies: qvæ primùm Tiberii Claudii Cæſaris medio Principatu, ut Plinius ait, in Italiam irrepſit: quôdam Peruſino Equite Romano quæſtorio ſcribâ, cum in Aſia apparuiſſet, indè contagionem ejus importante. Non poſſum, quin heic etiam obiter moneam: cum vox *ποδάγρα* componatur ex *ποδὸς*, & *ἄγρα*, an non *ἄγρα* potius *mordaciſſimum ſerpentem*, quam *capturam*, ut multi volunt, ſignificet? cum dolores illi podagrici ſint acutiſſimi, ac ſi â mordaciſſimô verme, ſeu ſerpente, inferrentur: quô nomine etiam vulgò Demoſthenem vocabant, ſcurrilem quandam mordacitatem in eo notantes. vid. Lamb. ad Od. 19. l. 2. Horatii.

§. XIV. Dolor autem cum ſymptoma ſit; Symptoma verò â morbo, tanquam causâ ſuâ dependeat; omnisq; dolor â duobus morborum generibus producatur, intemperie ſcilicet cum vehementi agente, & unitatis ſolutione, vel ab utroq;: jam porrò videndum: an ab intemperie ſola, eaq; ſimplici, vel cum materia, vel â ſola unitatis ſolutione, vel ab utroq;, dolor ſuum ducat ortū?

Sola

recipiant; tamen per ſe arthriticum dolorem nunquam producere poteſt; quamvis hoc demonſtrare vult Godofredus Steeghius med. pract. lib. 13. c. 12. Verum dum in eo laborat, ipſe non animadvertit; ſe non de ſola ſimplici intemperie loqui, ſed de tali, quæ partes contrahit, divellit, mordicat. Dum enim primarum qualitatum cauſandi vult rationem oſtendere; in hæc erumpit verba; Scimus ſiccitatem contrahendo partes continuas divellere, calorem tum per ſiccitatem *corrugando*, tum *mordicando*, frigus etiam eſſe mordax, & conſtringendo, unas ab aliis diſtrahere. Quis non videt? hanc agendi vim, dum ſimplici intemperiei tribuere fingit, ſimul iis adjungere & in auxilium vocare *unitatis ſolutionem*.

§. XV. Nec ea intemperies, cui materia eſt juncta, per ſe hunc dolorem creare poteſt. *Tumor* enim ut talis, *dolorem* non gignit: alioquin omnis tumor haberet dolorem comitem, quod falſum. Nec ſola unitatis ſolutio arthriticum generat dolorem: cum in foro Medico ille demum dolor verè arthriticus ſit, qui à *Cauſa interna* & quidem ex intemperie, vel materiæ affluxu, juncta partium diſſolutione, ortum trahit. Ubi itaq; intemperies, illud imprimis, quæ eſt cum materia, eâ ratione agit in articulos; ut earum partes membranoſas & nervoſas divellat aut comprimat & vellicet: dolorem oriri neceſſe eſt.

§. XVI. Duo igitur morborum genera ad arthritidem procreandam concurrunt, *intemperies nempe & unitatis ſolutio*. Quænam materia proxima hunc dolorem pariat, adhuc eſt controverſum. Nonnulli enim ex omnibus humoribus, *etiam ex ſanguine*, hunc affectum ortum ducere putant; à qua ſententia haud alienus eſſe videtur divinus Senex noſter Hippocrates, cum aph. 19. lib. 6. ſcribit: In morbis podagricis eſſe *φλεγμονὴν*, *φλεγμονὴν* autem ex ſanguine oriri.

§. XVII. Eloquentiſſimus ille Orator, ille Medicus ſolertiſſimus Johannes Fernelius, pituitoſum ſolum & ſeroſum humorē

hujus

[illegible]
nec [illegible] vel pituitoſus, vel
ſeroſus, [illegible] ex humoris genere
[illegible] ſed omnis frigida eſt,
ex frigido humore genita. Quod ſi rubor aut calor interdum
[illegible] ſequuntur: is non ex morbi eſſen-
tia ſed ex [illegible] qui ruborem caloremq; nonnun-
quam & febrem arceſſit: quæ potiſſimum iis eveniunt, qui con-
ſtitutionem corporis obtinent innatam calidam, atq; plethoricã,
& qui levi occaſione [illegible]. Hic igitur frigidus humor
ac tenuis, articulorum vincula, membranas aut tendines implens
& diſtendens, aut feriens, dolorem infert: dolor verò, ſi corpus
præparatum non eſt, ruborem, calorem atq; febrem: quæ diſten-
dentis aut ferientis humoris ſunt ſymptomata. Talis eſt ratione
artis [illegible] comprobata ſententia de arthritidis continente cauſa.

§. XVIII. Seroſum modò humorem arthritidis cauſam eſſe, Carolus Piſo in lib. de morb. ex ſeroſa illuvie ortis, aſſerit: Valeſcus de Taranta in philonio pharmaceutico c. 10. & Antonius Guainerius cont. de ægritud. junctur. c. 2. præter humorum affluxum etiam flatus, cavitates juncturarum replentes, & nervos & chordas (ſunt verba Guaineri) atq; lacertos extendentes, & quaſi quãdam extenſionem facientes, [illegible] per ſæpè dolorem inducere, ſtatuunt.

§. XIX. Ambroſius Paræus lib. 17. Chir. c. 2. ab his omnibus planè diverſam fovet ſententiam: nempè arthritidis cauſam efficientem eſſe virus quoddam malignum, occultæ & inexplicabilis naturæ. Humor, inquit, qui Arthritidem committit, non notioris naturæ eſt, [illegible], quàm qui peſtem, aut luem veneream, aut epilepſiam facit. Idq; probare conatur aliquot argumentis: [illegible] quidem quod planè alterius ſit naturæ, quàm iſe, qui phlegmonis, eryſipelatis aut ſcirrhi autor eſt. (s) quod humores [illegible] tumores excitent; cùm in partem

 ali-

ſa in articulos [illegible] compoſition-
rò iis, qui arthritide [illegible]
rit, eandem [illegible]
gaudent, indurata? [illegible] ſic [illegible]
tantum articulis adveniunt. [illegible] per quos neur-
pi, minimè noxius eſt; haud [illegible] quæ, ut infe-
rioribus partibus [illegible] ſupe-
ſimul atq; incertitudinem [illegible] dolores,
modò cum [illegible] frigoris ſunt. Nonnullos enim
videmus arthriticos, qui in doloribus [illegible] dicunt: alios,
quibus iidem quàvis glacie frigidiores videntur: ſic, ut [illegible]
[illegible] calefieri nequeant. Imò omnium [illegible] videre licet in
eodem arthritico corpore, dextra parte articulos veluti dolori-
bus excorreri, ſiniſtra verò frigore dolere, &c. Ergò, inquit
modò laudatus Paræus, non ſimplici intemperie, (quod omni-
in reliquis, quotquot ſunt, morbis ſimul contingit) ſed à mali-
gna, *occulta* * & *inexplicabili* materiæ *qualitate*, doloris arthritici
acerbitas cauſam habet.

* *Occultæ qualitates ſunt ignorantiæ Aſylum.*

§. XX. Verùm omnium [illegible] deprehenditur do-
lorum, tumorum, eorumq; calorum & frigidorum, imò curatio-
nis varietas, ut à quovis humore, etiam ſanguine arthritidem ge-
nerari poſſe concedo: ita omnis æquè proximè & immediatè eum
efficere nego. Sanguis enim intra ſuos limites naturales ſe con-
tinens, nunquam ullum dolorem, ne dum arthriticum parit. At
ubi in *quantitate* aut *qualitate* peccat, ſi ut [illegible] ſerum abeat,
ut accidit, quando præter modum augetur, [illegible] viſcerum
vitio nimis calidus, & frigidus, aut per [illegible] & frigidus reddi-
tur, ſuô ad articulos prolapſu facillimè hunc dolorem [illegible]
poteſt.

§. XXI.

[illegible] in pus mutetur, [illegible] vero in [illegible] reſolutus, partibus oſſeis, membranoſis, [illegible] & frigidis, in pus converti poſſit.

§. XXII. Nec pituita ſibi relicta, i. e. quamdiu manet *frigida, humida & craſſa*, hoc progenerare malum, ſua enim natura talis humor ad fluxum, & quidem ad anguſtos articulorum meatus ineptus eſt. Unde Reverendus ille Senex, Hippocrates ſtatuit libr. de affection. ex pituita arthritidem generari, illa tamen quae bilem admiſtam habet, ita, ut haec quaſi ſit vehiculum. Idem docet Galenus libro 10. de med. ſecund. loc. c. 2. ubi p. n. attenuata pituita, acrimoniam & ſubtilitatem contrahit, atq; articulos profluit, certa arthritidis cauſa [illegible].

§. XXIII. Probabilius eſt, hunc affectum immediatè magis producere, tum *flava*, tum *nigra bilis*, ſive *humor melancholicus*. Cum enim flava bilis per ſe ſatis tenuis, fluxilis, acris, mordax ubi ad articulorum cavitates penetrat, eosq; replet, diſtendit, vellicat, arthritidem inducit. *Melancholicus* autem *humor*, quoniam conſtat partibus non modò *craſſis & feculentis*, ſed etiam *tenuibus ſeroſisq;*, ut mihi hoc à Dn. Itigio Med. Lic. Praeceptore meo fideliſſimo demonſtratum, & jamdudum à Platone obſervatum eſt, ita enim in Timaeo; *ἰχὼρ δὲ ὁ μὲν αἵματος ὀῤῥὸς πρᾶος, ὁ δὲ μελαίνης χολῆς ὀξείας τε ἄγριος*. Cruor quidem, qui ſanguinis eſt veluti ſerum, *lenis* eſt ac *mitis*; qui vero bilis atrae *acris* eſt *agreſtis & ferus*, hoc eſt interprete mihi Galeno T. V. p. 470. Clariſſimi Praeſidis mei, viri multijugae lectionis, ſcientiae omnigenae, ductu, *δακώδης τε καὶ διαβρωτικός*, mordax & corroſivus. Noſtris quippe humoribus inſunt *ὀξύτητες δριμύτητες καὶ ἰώδεες*, uti loquitur Medicinae Dictator Hippocrates 10 aph. 28. 57. aph. 24. acumina *pungentia & aeruginoſa*; atq; adeò *δριμὺς ἰχὼρ* ſanies excellenter *acris* ab iis unicè dimanat.

nalis? ſolum [illegible]
tidis cauſam: quippe [illegible]
um [illegible] ſolum natura [illegible]
carialis [illegible] Quod
eſt, neque ex [illegible] quod [illegible]
neceſſarium eſt [illegible] rubor dolores [illegible] ſolo
& propterea [illegible]
pituitoſo humore: II. Contra [illegible] refrigerati-
cum dolore calidis ſolis medicamentis [illegible] cauſis af-
bus quam optime [illegible] calefacientia: III.
ſe frigida, ut Fernelius vult [illegible] quando cum ſenſu
Cauſa calida quia majorem [illegible] qualis eſt arthriticus [?]
[illegible] & [illegible]

§. XXV. Nec ſibi conſtat Fernelius dum l. c. dicit: Ruborē
& calorem in articulis fieri non ex morbo [illegible], ſed ex vehemē-
tia doloris, qui ruborem caloremque faciat: quæ potiſſimum iis eveniunt,
qui conſtitutionem corporis obtinent impensè calidam, atque ple-
thoricam, & qui levi occaſione febri jactantur. I. enim falſum,
dolorem poſſe producere ruborem & calorem, ſine ulla [illegible]:
cum nec ipſe dolor internus poſſit in corpore humano generari,
neq; ſubſiſtere ſine materia, cauſa doloris, humore ſcilicet, [illegible],
[illegible], [illegible], vel alio [illegible]. Ille igitur calor,
rubor & febris, primariò non ſunt ex dolore. Quod Fernelius
ipſe innuit dicens: Hæc accidentia evenire potiſſimum iis, qui
conſtitutionem obtinent impensè calidam, atq; plethoricam.
Quid quæſo hoc aliud eſt, quam dicere illum calorem, ruborem,
& febrem eſſe ex conſtitutione plethorica: i.e. ex abundantia
ſanguinis & impensè calido corpore. II. Quomodo hæc, quæſo,
ſimul ſtare poſſunt, corpus impensè calidum & plethoricum,
in quo [illegible] dominatur & [illegible]? Fer-
nelius dicit: Omnem arthritidem [illegible] ex humo-
re ſeroſo, l. pituitoſo; illum [illegible] dolo-
rem, ex dolore oriri ruborem, calorem & febrem; non tamen
ex

valde *calidis, & copioſo ſanguine repletis*, ſimul etiam generantur multi *humores fervidi*: quod falſum.

§. XXVI. Falſum eſt, quod Ambroſius Paræus protulit & 1. quidem humorem arthriticum, non notioris eſſe naturæ, quam qui peſtem, & luem veneream, aut epilepſiam facit. Nam, ut jam dixi, ille morbus oritur ex humoribus ſatis *effabilibus*: quia humores, ut manifeſti ſunt, ita etiam medicamentis *manifeſtis qualitatibus* agentibus, curantur. Quod autem 2. hi humores tumorem non producant neq; ad ſuppurationem perveniant, ratio non eſt: quod malignitatem habeant. Nam & maligni humores quoq; *tumores* faciunt, & in *pus* mutantur; ut experimur in *peſtilentibus bubonibus & anthracibus*: ſed cauſa eſt, quod humor ille ſeroſus ſit. Nec 3. quicquam ad rem facit: quod iſti humores *communes manifeſtiq;* cum in partem aliquam influxerint, ne tum quidem, cum in pus vertantur, tam acres cient dolores, atq; is, qui arthritidem *facit*.

§. XXVII. Etſi hoc concedo: indè tamen non ſequitur: ergò ille humor, qui acutiores efficit dolores, malignam & occultam habet agendi facultatem. Quod enim hæc cauſa, in una parte majorem inducat dolorem, quam in alia, non ſemper ex cauſæ malignitate, ſed ex humoribus, agendi *vehementia* & *remiſſione*, vel *exquiſitiore* & *obtuſiore ſenſu*. Ita intenſior oritur dolor ex ſanguinis & bilis *acrimonia* & *calore*, quam ex *pituita*, & quidem major in parte membranoſa, quàm carnoſa. Non tamen ſimpliciter verum eſt: dolorem arthriticum majorem eſſe, quàm tumorem ex ſanguine vel bile ſive flava, ſive nigra ortum, ut ſenſu manifeſtum eſt in *phlegmone* &c. inprimis verò *paronychia*, in digitorum extremitatibus circa ungues nata: in qua tantus percipitur dolor: ut affecti nec die nec noctu quieſcant; & non raro *febrem continuam*, imò *lipothymiam* ex doloris atrocitate, conjunctam habeant: adeoq; multis modis dolorem tum arthritidis, tum cancri exulcerati ſuperet. Quod tamen illi humores, ubi in articulos ex

alia

alia cauſa incidunt, in nodos haud unquam [illegible]
illi humores, materiam *tartaream & gypſeam* non transferunt [illegible]
ad articulos; ſed ſolum *ſerum*, quod [illegible] copioſè [illegible]
eſt; quod dum longa mora detinetur in articulis, [illegible] ſubſidet,
coacervatum tandem coagulatur & membra [illegible] reddit.

§. XXIIX. Verum materia fluens ad articulos, ideo partes
per quas decurrit, non lædit: quia tantum currit & fluit, minimè
verò in iis ſubſiſtit, neq; coacervatur, ita ut partes illas [illegible]
vel etiam continui ſolutionem in iis poſſit efficere. Quemadmo-
dum ille vapor, (loquor cum Veteribus) qui in epilepſia ex parti-
bus inferioribus ad cerebrum aſcendit, non in via, ſive partibus
per quas defertur, neq; in parte mittente epilepſiam facit: quia
in illis id agere non poteſt; quod agit in parte recipiente, *cerebro*
ſcilicet: in quo collectus, vaſa, imprimis nervos *replet, obſtruit,*
mordet & *vellicat*.

§. XXIX. Quod autem arthritidis cauſa, modò cum caloris,
modò frigoris ſenſu arthriticum pariat dolorem: accidit ob vari-
am humoris affluentis diverſitatem: modò enim fluit humor ca-
lidus, modò frigidus, ut pituita remixta bile: vel in unum articu-
lum illabitur calidus, in alterum frigidus humor; eaq; ratione, in-
terdum videre licet, in eodem arthritico corpore dextræ partis ar-
ticulos, quaſi *ardoribus* extorreri, ſiniſtræ verò *frigore torpere*: vel
etiam eodem latere genu *calida intemperie*, pedum verò articulum
frigida vexari. Hoc accidit, ubi affluens humor calidus circa ge-
nu ſubſiſtit, ibiq; coacervatus non naturalem producit calorem,
ſimulq; vaſa obſtruit: quò minus liberè ſanguis calorq; ad pedum
articulos diſtribui poſſit: unde caloris defectus & frigoris ſenſus.
Præter rationem itaq; hæ rationes perſuaſerunt multis hujus ma-
li *eſſentiam incognitam, viresq; occultam*, & *inexplicabilem* eſſe: quamvis
non prorſus negem, nonnunquam humorem, arthritidis cauſam,
malignitatem aliquam habere.

§. XXX. Omnium igitur proximè arthriticum dolorem
producere *humores ſeroſ*, Sole meridiano clarius eſt. Verum illi
non unius ſunt generis: alii enim ſecundum, alii p. n. in noſtro
gene-

[illegible] illi humores duplici modo dicuntur naturales; vel quod illorum generationem natura intendat: eosq; ob certum finem & uſum producat; vel quod per ſe qvidem illi non intendantur, tamen dum chylus & ſangvis generatur ratione materiæ, i.e. *cibi & potus*, evitari non poſſit, qvin non ſimul hujusmodi humores procreentur.

§. XXXI. Prioris generis ſunt humiditates, quæ chylum & ſangvinem ita diluunt: ut in vaſis ſuis vehi & diſtribui poſſit. Unde apud artis noſtræ Legislatorem, Hippocratem ὄχημα τῆς τροφῆς, *vehiculum nutrimenti* vocatur. Sine dubio hic eſt ille liqvor, qvem cum Recentioribus *lympham* voco: etſi Medicorum Lumini, Bartholino videatur à ſeri natura differre. Ad alteram verò claſſem pertinet aqvoſum & tenue illud ſangvinis excrementum, qvod Græcis ὀῤῥὸς, Latinis *ſerum* dicitur. Nam cum germen immortalitatis, Homo, non *ſolido & ſicco* tantùm, verùm etiam *liqvido & humido cibo*, imò ad extingvendam ſitim, *potu* utatur: illa autem alimenta non omnia in laudabilem transmutentur ſangvinem: pars *tenuis & aqvoſa* ad nutritionem inepta & ſuperflua remanet: qvæ ubi à ſangvine ſe cernitur in ſerum abit.

§. XXXII. Præter naturam in corpore noſtro ſeroſi colliguntur humores, ex humorum corruptione: nam in omnibus ſuccis & humoribus ſeroſam qvandam & tenuem humiditatem reperiri, ſcribit arte medica celeberrimus Galenus com. in l.6.c.15. Illa autem corruptio accidit vel per σῆψιν *putredinem*, vel per σύντηξιν ſive *colliqvationem*.

§. XXXIII. Prius accidit, ubi humores in corpore noſtro geniti, nec ipſo ſangvine excepto, p.n. coacervantur: nec libere moventur, nec debito evacuantur tempore: tum enim eorum calor opprimitur, & extingvitur: qvam extinctionem ſeqvitur *corruptio & putredo*. Similiter ubi humores ad copiam, vel tenuitatẽ & acrimoniam ſua aperiunt vaſa, & ad locum alienum prolabuntur: non poſſunt diutius conſervari, ſed reſolvuntur & corrumpuntur.

§. XXXIV.

§. XXXIV. Humorum [illegible]
mens calor ſangvinem [illegible] partes [illegible]
ne ſubſtantia & [illegible] in ſuis [illegible]
poſſunt illæ integræ ſubſiſtere.

§. XXXV. Humores vero hi fluunt craſſi, vel tenues. Tenues conſtituunt corruptum hoc ſerum. Docet hæc omnia pulcre ille artis noſtræ Parens Hipp. lib. de natura hominis his verbis: Hominis corpus in ſe ſangvinem, pituitam, & duplicem bilem, flavam nempe, & nigram continet: ex quibus corporis ipſius natura conſtat, & per hæc dolet & ſanum eſt. Sanum quidem vel maxime, cum hæc moderatam inter ſe tum facultatem, tum copiam temperationem habuerint. Dolet autem, ubi horum qvicqvã vel minus vel copioſius fuerit in corpore ſeparatum. Cum enim horum aliqvod ſeceſſerit, & per ſe conſtiterit, neceſſe eſt, non ſolum locum, ex qvo exceſſit, morbô vexari, ſed etiam in qvem nimia copia influxerit. Hi humores autem arthriticos pariunt dolores, cum ad articulorum partes ſenſibiles fluunt, eaſq; diſtendunt, vellicant & mordent.

§. XXXVI. In omni humorum fluxu qvatuor potiſſimum conſideranda ſunt, 1. ipſe humor, qvi fluit, 2. pars mittens, à qva fluit, 3. pars recipiens, ad qvam fluit: & 4. via & meatus, per qvos fluit.

§. XXXVII. Hactenus ipſum conſideravi humorem. De parte mandante hunc humorem, variæ circumferuntur opiniones: alii cerebrum, alii hepar & reliqva ſangvificationi dicata accuſant viſcera. Artis medicæ fortiſſimus Athleta Fr. De le Boë Sylvius Tr. de arthrit. §. 85 glandulas [illegible] in quo generatur [illegible] *conglobatas* * (ut illas vocat) [illegible] vel coacervatur humor arthriticum producens [illegible] tum qvod [illegible] ſententiam [illegible] produ[illegible] mor peccans [illegible] cente: cum [illegible] Qvos febres [illegible] divino Præceptore noſtro, Hipp. l. 4 aph. 44 ubi inqvit: Qvos febres longæ exercent: iis vel tubercula vel articulis dolores fiunt.

§. XXXVIII.

* Drelinc. in Colleg. Anat. illas non diſtingvit.

reliqv[illegible] humores: ab eo cauſam hujus [illegible] non negem: ſed illud ſolum in [illegible], alienum eſt: neq; ſolum [illegible] meſenterium [illegible]. Igitur dico partem mittentem hu[illegible] non ſemper [illegible].

§. XXXIX. [illegible] per qvos ſ[illegible] & loco properat, & ad articulos [illegible] qvod ex eo patet, 1. qvod arthritici [illegible] pedes, extremosq; articulos [illegible] intumeſcant: 2. affluxus hic & morbus [illegible] fieri non poſſet, ſi extra vaſa humor ad articulos proflueret: 3. qvod parti affectæ applicatis *refrigerantibus* & [illegible] dolor [illegible] loco in alium migret: & liberato hoc pede, nunc alterum affligere incipiat. 4. Galenus, Medicorum in præſagiendo feliciſſimus, com. 2. in lib. de nat. hom. aph. 5. dicit, & experientia teſtatur: Arthriticos & podagricos tum interire: qvando ſucci ad articulos delati inde repelluntur ad principem partem: nec ſervari eos poſſe, niſi rurſum noxii humores ad artus revocentur. Qvâ ratione autem hi humores ab articulis repelli, & ab iis ad artus revocari poſſunt, ſi ſunt extra vaſa? Nec tamen aſſero, nihil prorſus ſeroſi humoris per partes ſubcutaneas, & carnoſas, extra vaſa ad articulos transmitti poſſe: cum ſatis manifeſtum ſit; veſicatoriis & cauteriis magnâ copiâ ejusmodi humorem extra vaſa ſubſiſtentem, maximô arthriticorum commodo intercipi & evacuari.

§. XL. Terminus, ad qvem fit fluxus, ſunt *articuli*: qvi præ aliis partibus ſunt diſpoſiti ad excipiendos humores: tum qvod loco decliviori & à *corde*, *caloris fonte*, remotiori ſunt poſiti: tum qvod circa articulos vaſa terminentur: quæ per anaſtomoſin noxios humores, ſuâ mole, ſuâq; acrimonia moleſtos in iis deponũt: qvi in illis articulis [illegible] & nodoſam oſſiũ articulationem ſubſiſtunt & cumulantur.

§. XLI. [illegible] quod [illegible]
[illegible] me-
duxit [illegible] per [illegible]
atibus inſenſibil[illegible] enim, [illegible]
inſpi[illegible] [illegible] ſed [illegible]
[illegible]
haſce part[illegible]
[illegible]
de [illegible] ; et [illegible]
[illegible] ſuperiores [illegible]
[illegible] humores plus
ſu qualitatibus [illegible]
debitò [illegible] de nudo-

§. XLII. [illegible] in [illegible] eſſe po-
tio, vel corpus [illegible] ;
[illegible] Unde vel [illegible] in corpore [illegible]
vel notabilis [illegible] vel acrem langvi-

§. XLIII. [illegible] pi-
[illegible] acri-
[illegible] ſale fumoq; indurari: propter [illegible]
[illegible] dolorem. [illegible]
[illegible] proveniunt [illegible]
[illegible] Chiri-
[illegible]
eis loquar, ſi adhuc ſanus! [illegible]
[illegible]

§. XLIV. Immoderatus [illegible] ad hoc etiam confert [illegible]
lum: Venus enim nimia [illegible]
torum corpus debilitet: [illegible] ſiccq;
facit. Hinc Poëtis [illegible]
Græcum illud [illegible]

[illegible]

E ſolvijumba Venere, ſolvi [illegible]
Baccho, creata eſt ſolvilumba chiragra.

Ut

Ut Jul. [illegible]

Nec Venerem, nec tu vini [illegible] amore,
Uno namque modo vina Venusque nocent:
Ut Venus [illegible] vires, ſic copia Bacchi,
Et [illegible] greſſus debilitatque pedes.

§. XLV. Promovent & augent hoc malum ſomnus & vigiliæ. Cum enim actiones hæ naturales juſto tempore adhibitæ ſanitati ſummoperè conducant: ita plurimorum morborum cauſæ fieri poſſunt: ſi terminos mediocritatis excedant. *Somnus* enim *nimius*, [illegible] in corpore noſtro [illegible], *acidum auget*, illudq; [illegible]: è contra autem *vigiliæ humores* illos *nimis exagitantes* [illegible] reddunt per motum corporis inſtitutum: tum per motum Spirituum animalium indefinitum celeriorem: quæ utraq; cauſa tandem arthritidem inducere poteſt.

§. XLVI. Nihil autem frequentius hunc producit morbum, qvàm evacuandorum p. n. retentio: ubi nempè ſangvis *quantitate* vel *qualitate* peccans, nec non reliqvi abundantes humores debito tempore non excernuntur: eâ enim ratione præter modum in corpore accumulantur: & facillimè accedente cauſa irritante, ad membra externa transmittuntur.

§. XLVII. Hoc præ cæteris etiam præſtant *motus* & *qvies*: *motus tum corporis*, eqvitationes, curſus, ſaltationes poſt indigeſtū cibum inſtitutæ; tum *animi*, ira nempè, mæror, excandeſcentia, curæ, lucubrationes nocturnæ ac ſtudia nimia. Hæc enim cum nimia fuerint, concitant *effervescentiam & agitationem humorum*: deinde humores [illegible] in articulos infundunt; doloremq; acutiſſimum inducunt atq; promovent.

§. XLVIII. Differt autem arthritidis ſ. ratione *generationis*: alia [illegible] *eſt hæreditaria*, alia [illegible]; nam,

Qui [illegible] in foliis, venit ex radicibus humor,
Sic Patrum in natos abeunt cum ſemine morbi.

Et Poëta Lyricus canit,

Ætas parentum pejor avis tulit,
Nos nequiores, mox daturos

Progeniem vitioſiorem.

Et Virgilius ipſe ait [illegible]

— — Sic omnia fatis

In pejus ruere, & retro ſublapſa referri.

Qvod ipſum Avicen. lib. 3. fen. 22. tract. 2. cap. 8. & Aëtius ſerm. 12. c. 7. teſtatur. Cum verò nullo ratio ſubſit, cur non illud hæreditarium vitium, tam in fœminas, quàm maſculos propagetur; facilè patet: hæreditariam podagram etiam recipiendam eſſe, è divini Præceptoris noſtri Hipp. Aph. 30. l. 6. Uti autem alia vitia, in liberis ſæpè non, in nepotibus tamen apparent: ita & arthritis ab avo ad nepotem, patre intermedio, poteſt tranſire.

§. XLIX. Nonnulli ſcribunt etiam [illegible] eſſe podagram: qvod qvidem, qvia parum ſtabilitur experientiâ, nec auſim aſſerere nec negare: qvia tamen [illegible] magnam vim circa arthriticos habet dolores: videtur [illegible] aut morbum eſſe arthritidem: qvia uno in loco plures arthriticos reperimus, qvàm in aliis.

§. L. Hæc qvæſtio oritur: An arthritis contagioſa ſit? etiam hoc non conſtat experimentis. Candidæ veritatis inſignis Amator, Sennertus, ubi contagioſos morbos enumerat, arthritidem omittit: librô autem 4. de febb. c. 3. fol. 394. ubi de contagio diligenter & ex inſtituto ſcribit; non qvodlibet corpus morboſum etiam contagioſum eſſe, ait; ſtatimq; ſubjungit: Neq; qui arthritide laborat, eam alteri per contagium communicare poteſt. Unde colligitur, tam certò ſtatuiſſe Sennertum, *arthritidem non eſſe contagioſam*: ut nec qvæſtionem de eo moverit in doctiſſimo ſuo Tract. de arthr. Nec ego apud alios Authores tractatam hanc qvæſtionem me legiſſe memini: unam tamen *hiſtoriam* referam. Frid. Laur. in ſuo Comment. de aph. Hipp. incert. ait: Podagricum qvendam aluiſſe domi ſuæ canem, qvi pedes podagrici hoſpitis ſui freqventer linxit: ille autem canis deinde per paroxyſmos podagrâ affligebatur: ut nec ſtare nec ambulare poſſet.

§. LI. Sed è diverticulo ad viam. Arthritis ratione *accidentium* differt, qvædam *calida* eſt, qvædam [illegible] ratione cauſæ vid.

vid. Diſp. [illegible] 43. 44. 45. 46. 47. 4. ratione *durationis*, alia recens, alia vetus [illegible]. 5. ratione *[illegible]*, alia periodos obſervat, alia ſine periodis invadit. 6. ratione partium *ſubjectarum*. Deniq; 7. alia eſt *vaga*, qvæ nunc hanc, nunc alteram partem moleſtè afficit: alia *fixa*, qvæ fixum in omnibus vel plurimis articulis, habet dolorem.

§. LII. Ex antecedentibus malum hoc cognoſcitur: ſi parentes [illegible] arthritici, ſi gula vinoſa, ſi nimia Venus, ſi laſſitudo corporis, [illegible] dolor circa articulos ex leviſſima cauſa oritur. Præſens arthritis per ſe patet ex dolore articulorum vehementi, motuq; difficiliori manuum, pedum, genuum, qvem ſeqvitur tandem tumor, rubor & plerumq; febris. Inde *vigiliæ*, *[illegible]*, aliaq; ſymptomata, quæ eleganter Lucianus in Tragopodagra deſcripſit.

§. LIII. Prognoſin qvod attinet, arthritis lethalis non eſt: qvod quibusdam ægris eſt *ſolatio*, quibusdam *terrori*, qui mallent *mori* quam *vivere*. Ratio autem hujus rei eſt: qvod materia illa cor, in quo vita noſtra conſiſtit, non lædat. De *podagra nodoſa*, communis eſt doctrina: eam eſſe incurabilem: de qua verſus vulgaris,

Tollere nodoſam neſcit medicina podagram:

Et Magni Imperatoris Caroli V. proverbium: Gedult und ein wenig [illegible] ſind vor die Gicht die beſten Artzneyen. Et reverà ſi conſidero, qvòd ut plurimùm fit, nodoſa vix curatur. Notatum hoc à ſæpius citato & laudato Hippocrate, nodoſam in Senibus eſſe incurabilem. In Juvene curatam eſſe Spigelius in lib. de arth. & Joh. Noſelius in qvinqvagenario, commemorant.

§. LIV. Nonnulli dicunt, arthritidem ab aliis morbis præſervare curatione: quòd materiam vitioſam ad partes ignobiliores propellat: quod non auſim aſſerere. Interim exempla docent ſæpè ægros in arthritide *diu vivere*. Videmus tamen aliqvando eos *mori*: ſoleréq; vulgò id arthritidi tribui. Ubi notandum: aliquando nimis vigiliis, *victam* ſuccumbere *naturam*: ſæpè enim *periculoſas febres, inflammationes, deliria, cordis anguſtias, tremores, anhe-*

litus

ſitus, aliasq; [illegible] habet; & [illegible]
cus mori poteſt; imò mors aliis propinqua. [illegible]
in articulos propellitur [illegible] nobiles in-
vadit, ut cor & pulmones [illegible]

§. LV. Vulgus [illegible] imo ex Medicis quidā,
ut apud Lev. Lemnium [illegible] indignos etiam [illegible]
more corripitur; [illegible] ſi ille liber-
ſit, non eſſe vitæ periculum. [illegible] rationi ali-
qua ſubnixa eſt; neq; experientiam [illegible] habet. [illegible]

§. LVI. De [illegible] Medicorum Diebus,
* Hippocratem indigitaſſe [illegible] Quibus enim
morbi podagrici ſunt; [illegible] finiun-
tur: modò ut ſacræ noſtræ medicinæ Antiſtes Galenus [illegible]
addit, Medicus in curatione nihil deliquerit, & [illegible] obedien-
tes. Illa verò verba intelliguntur, vel de aliquo die in hoc ſpatio
40. dierum conſtanto; vel de ultimo & longiſſimo termino. Pro
diverſitate enim materiæ paroxyſmus ipſe variat: quando illa
diſſipabilis eſt, facilè citoq; ſolvuntur dolores: quod vel in princi-
pio, vel in juvenili corpore, vel ex partium robore fieri ſolet. Cùm
autem humor *craſſus, glutinoſus ac gypſeus* redditur; [illegible] dies
extenditur morbus: ut accidit in confirmata arthritide corporis ſe-
nili; quò enim ſæpiùs & diutiùs membrum arthritide corripitur:
eò habet longiores paroxyſmos; & quò pars debilior eò tardiùs,
id quod affluxit, diſcutitur.

* Der [illegible]

§. LVII. Arthritis itaq; curabilis eſt tam in adultis, quàm in
ſenibus: modò viſcera non planè ſint depravata: & partes affe-
ctæ calidô innatô nativô * non planè exutæ, & in [illegible]
ram mutatæ: nec non [illegible] in [illegible] ferventur:
ſpretô enim hujus regimine, [illegible] quod malum per ſe cu-
rabile, in curatione non habeat ſucceſſum: [illegible]
da uſurpant ægri, nil penſi habentes, quid inde ſubſequi poſſit.
Sie eſſen gern [illegible] / und [illegible]
liche Kannen Wein) und [illegible]
Ennius

[illegible] pedes, [illegible]
[illegible]?

* [illegible]

§. LVIII. Meritò igitur medicinæ Phœnix Hippocrates à Seneca [illegible]; quòd non [illegible] ſuo tempore dixerit: *Eunuchos, mulieres & pueros non laborare podagrâ.* Siquidem intemperantia, jam Senecæ tempore introducta, hebetavit Hippocratis ſententiam [illegible], quæ de *temperate viventibus*, non de *helluonibus* loquebatur. [illegible] quidem Saxon teſtatur de Polonis: eos non tantùm *pueros*, ſed & dum *lactent*, arthritide corripi. Propterea tamen aphoriſmorum veritas non infringitur: loqvuntur enim aphoriſmi Hippocratis de eo, quòd plerumq; contingit. Si conferu[illegible] inter ſe pueros, & viros; longè plurimi viri laborant podagrâ, pauciſſimi verò pueri. Ita etiam de mulieribus verum eſt; longè rariùs eas laborare podagrâ, quàm viros: nec ferè laborare, niſi menſtrua fuerint ſuppreſſa aut imminuta: nam & hic aliquando contrarium poſſe contingere fateor. Neq; etiam id voluit artis noſtræ Legiſlator, Hippocrates in aphoriſmo: quia pueri non laborant ante Veneris uſum podagrâ: Venerem modò cauſam eſſe podagræ; neq; cum de mulieribus loquitur, non laborare eas podagrâ: niſi ſuppreſſa ſint menſtrua; â menſtruis ſuppreſſis ſolis podagram oriri.

§. LIX. Delineata in præmiſſis morbi naturâ ſupereſt: ut ipſi quoq; *curationi* manus admoveam. Omnium autem remediorum dextra adminiſtratio, ex tribus illis vulgaris notitiæ fontibus, *Diætetico* nimirum, *Pharmaceutico* & *Chirurgico* petenda.

§. LX. E *fonte chirurgico* ſuppeditatur V. S. quæ multis utiliſſima, illis ſcilicet qui abundant ſanguine fervido: poteſtq; in his non tantùm in Vere, ſed & autumno inſtitui. Quô autem in loco vena ſit ſecanda, adhuc diſputatur. Si nullus reſpectus habetur in venâ ſecanda, niſi ad *plethoram & ſanguinis fervorem* perinde eſt, quâ in parte fiat. At ubi ad partem affectam reſpicitur: ſolent quidam, ubi in manu eſt, venam in pede ſecare & contra. Quidam ipſam partem affectam ſecant, aut cucurbitulas loco affecto adhi-

adhibere. [illegible] ta-
men illa curatione [illegible]
vans *[illegible]* [illegible]

§. LXI. Quidam [illegible] laterum; cui
quidem ego vix [illegible] poſtquam [illegible]
ſanguinis eſt inventus. [illegible] quæ [illegible]
ſanguinis vix conciliantur. [illegible] Vir [illegible] & fide
dignus exemplum refert: Laborabat quidam doloribus [illegible]
articulorum, in utroque latere, [illegible] ſanguinem
copiâ laborare; ideò in dextro pede [illegible] brevi tem-
poris ſpatiô, dolor dextri lateris ceſſat, [illegible] *in ſiniſtro latere*
dolore: deindè cum in dextro [illegible] in altero etiam latere dolor
ceſſabat. Hæc profectò cum *[illegible] ſanguinis* conciliari non poſſe,
quilibet videt.

§. LXII. In paroxyſmo multi V. S. laudant, multi vituperant.
Rationalis autem Medicus conſideret, *qualis* ſit *corpus ægri*. Si enim
Experientiam, rerum omnium Magiſtram conſulo; juvaſſe ali-
quando, aliquando non deprehendo. Si *corpus* ſit *plethoricum*, ſi fe-
bris ſimul adſit: tum quidem V. S. inſtituere commodum erit. Ex
ſuis enim ſignis debet cognoſci: quod ſi *[illegible]*, illi tantum ab-
eſt, ut juvetur ſectione; ut potius majus incurrat periculum. So-
lenander cuidam cum in paroxyſmo ſuo vena eſſet ſecta, deinde
poſt paroxyſmum motum fuiſſe impeditum obſervavit: obſerva-
vit in alio venâ ſectâ, tophos in articulis eſſe repertos.

§. LXIII. E fonte Pharmaceutico nobis ſuppeditantur varia
medicamenta: imprimis proſtat *hermodactylus*, & ex iis parata me-
dicamenta. Sunt qui in dubium vocant *uſum hermodactylorum in*
arthritide, inter quos eſt Frambeſarius in conſ. fol. 444. ille tamen
improbare eos non videtur: in his præſertim Subjectis, quæ
obeundarum actionum neceſſitatem habent: ubi ſcilicet ſubita-
neô opus eſt auxiliô. Etenim, inquit, intra triduum obeundis
muniis idoneos facit *hermodactylus*. Paulus lib. [illegible] cap. [illegible] rubr. 2.
ſcribit: Novus eſt mihi qui non hermodactyli ſubſtantiam, neque
aliquod ex eo compoſitum medicamentum, ſed *herba* ipſius de-
coctum,

[illegible] ... Solu-
[illegible] ... lib. ex c. 8.
[illegible] ... maxi-
[illegible]
[illegible]
ſunt [illegible], & quandoq; ea, quæ ſignificat
aloë [illegible].

§. LXIV. [illegible] ſpecificum ex gutta gummi [illegible] in juſculo pinguiori diluto ad ʒj. Prodeſt [illegible] cum [illegible] calabr. & radice polypod. Quum vero [illegible] ad ʒj. horâ una ante [illegible] vel aliud purgans; ſed rhabarbarum aliorum purgantium Conſortio non gaudere obſervavit Excellentiſſimus [illegible], Vir ſolidiſſimi judicii, magnæq; experientiæ.

§. LXV. Laudabilia etiam ſunt remedia in arthritide, quæ per inſenſibilem tranſpirationem [illegible] movent: alia unum modo præſtant, alia utrumq; [illegible] guaj. decoct. ſalſaparillæ [illegible]. Guajacum quidem jubet ejus uſum [illegible] in corpore ſicco. Huc referendum eſt decoctum Cha-[illegible], præſtans ſane remedium quod Magno Imperatori Carolo V. à Medicis fuit commendatum. Geſn. epiſt. [illegible] fol. 371. ſvadet continuum uſum [illegible] ordinario potui addendas. Geſn. [illegible] ſvadet frequentem uſum betonicæ, in forma [illegible] pulveris conſervæ &c. ſalvarum [illegible] pulverem, in calidis [illegible] corporibus commendat Spigelius: multùm heic facit [illegible], ☉ [illegible] viperarum vel CC. cum [illegible] ſuccino.

§. LXVI. Plus tamen præſtant Diuretica, cum ſeroſam humorem ad naturalia excretionis organa reducant: eâq; ratione Colendiſſimum Medicorum Decus, Foreſtus commendat rad. lapp. majoris [illegible], Vaſalium, Penſionarium Mechlinenſem, cùm in lecto decumberet, ex doloribus articulorum, ut nulla movere

poſſet

[illegible] ... ophyll. ... [illegible]

[illegible]

§. [illegible]

[illegible] ... [illegible]

pu ... [illegible]

§. LXVIII. [illegible]

[illegible] ... hac ... [illegible]

[illegible]

§. LXIX. [illegible] ... vel

cen recip... [illegible]

mitigare vel tollere [illegible]

tem anodyni [illegible]

tepidum, recens [illegible]

tum: aut... [illegible]

balsi, chamomillæ, ... [illegible]

[illegible]

um: Legi [illegible]

Ph. & Med. D. [illegible]

præstantissimo [illegible]

noſtra Princeps [illegible] I. 30. [illegible]

oleum,

ol[illegible] Cum [illegible]
pluy[illegible] [illegible]endo per-
valeul[illegible] [illegible] & ſic
compoſitis [illegible] [illegible]. Idem
ibid. [illegible] [illegible] vaſcam,
bene [illegible] [illegible] diffluent:
eritq; liquor [illegible]

§. LXX. [illegible] emplaſtra
ex [illegible] coctus, addendo parti
farinæ [illegible] fol. 241. li-
quorem [illegible] eficit, eoq;
pro [illegible]. Quidam verò
aridem [illegible] vel floribus
ſambuci [illegible]. Alii ſumũt
idem [illegible] applicant cum
magna [illegible] fol. [illegible] ex [illegible] humanis
præſens [illegible]. Idem
[illegible] Authorem exercitio
in addit. [illegible] cum
confectione [illegible] arthriticis exhi-
buiſſe refert. A [illegible] cap. [illegible] Et exiſtimârũt
quidam, quod de expertis, quæ non diverſantur omnino est ut in-
potu [illegible] offa hominis [illegible] & non quidē [illegible] fuerunt eis qui-
dam de [illegible] ex podagra & doloribus juncturarũ
omnino: vel [illegible] terreſt. [illegible] rof. [illegible] vini
[illegible] album. ovor. num.
ij. M. F. [illegible]

§. LXXI. [illegible] in arthriticis dolo-
ribus [illegible] eſt: quod hôc modô paratur: Pe-
des [illegible] ad pultiginem, &
[illegible] quantitate miſtum,
[illegible] illinatur. Verum ubi dolor præter modum
[illegible] ut lipothymia, & omnium virium
dejectio, [illegible] ad narcotica confugiendum eſt: quod

[illegible]
[illegible] ∇ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
narcotic [illegible]
bulliat [illegible]
[illegible]tur. Quidam [illegible]
dem 1. [illegible] Hippocr. [illegible]
colorum podagricos [illegible]
[illegible] affusa levat, & dolorem [illegible]
28. inquit: [illegible]
in frigidam ∇ [illegible] de podagra [illegible]
tulit opem [illegible]
hit. [illegible]
[illegible]
[illegible]
Ego autem hoc [illegible] reliquum, est re[illegible]

§. LXXII. [illegible] dolore, quod in articulis relinquitur, [illegible]
solvendum [illegible] m. ij.
℞ fol. endiv. malv. [illegible]
[illegible] coque in [illegible] ∇ [illegible]
faber. ß drach. ß. olei [illegible]
plasma vel applicetur [illegible] myrrhæ [illegible]
[illegible], bedellii in aceto [illegible] oxycr. drach. vj. rad.
axungi. hum. drach. vj. & vulp. [illegible] drach. ß. [illegible] humbric. [illegible]
Ireos [illegible] pulveris [illegible] drach. [illegible]
terrestrium [illegible] empl. Non [illegible], sed & Gratone &
Platero commendatur [illegible] consuetum & [illegible]

§. LXXIII. Arthritis nodosa, [illegible] concrescit, diffi-
cillime, vel nunquam curatur. vid. Disp. §. 33. si tamen recente[illegible]
sint hi nodi demollientibus, & resolventibus [illegible] possint: cui re[illegible]
inservit cataplasma ex caseo antiquo acri, cum decocto mucilagi-
noso[illegible]

[illegible] horum paratum, & tophis applicatum. Caſeus vet[illegible] quo pinguior ex Galen. lib. de bonitate [illegible] c. 4. [illegible] laudârunt poſteà Trallianus lib. 11. c. 1. Avicenna lib. 3. [illegible]. Oribaſ. lib. 9. Synopſ. c. 59. Hoc [illegible] ad [illegible] uſum fuiſſe ſcribit Pet. Bayerus, lib. [illegible] tr. de tophis. Ambr. Paræus lib. [illegible] de nodis ſeu tophis, qui in articulis concreſcunt, addit pyrethrum, & euphorbium & miſcet ut efficacius ruptorium paretur. [illegible] de vinaceis horum vires & uſus admirandus [illegible] memorabilibus decantat hiſtoriis. Savanorola [illegible] mineralia & ſpeta laudat. & cer. præfert Crato: [illegible] paratum extollit Foëſius lib. 1. pharmacop. fol. 149. [illegible] comprobat Duretus: & ex ſemine nicotianæ expreſſum expertum eſſe tradit Porta lib. 8. mag. c. 11. Medicus [illegible] Lusitanus princ. hiſt. lib. 3. fol. 583. inquit: Ego ſolo ungvento ebulorum dolorem ex tophis contractum ſopitum vidi: cujus author fuit Andreas Lacuna lib. 4. in Dioſc. c. 158. de ebulo: cujus deſcriptio eſt hæc: ℞ ſucc. rad. ebull. ℥ij & chamomill. unc. j. coqve usq; abſumatur ſuccus; adde aceti aut vini q[illegible] eſt, cum cera fiat unguentum. Quæ verò tophorum generationem impediunt docet Paulus cit. loc. explanat eloqventer [illegible] lib. 1. de gutta pod. c. 4.

§. LXXIV. *Diæta* deindè adeò neceſſaria eſt: ut hâc ferè ſolâ ægri curentur. Rectè ſcripſit ſolertiſſimus Galenus de curat. per V. S. c. 7. Ei, qui rectam victus rationem ſervare neqvit, medicamenta præſcribere ſupervacaneum eſt. Ob quam cauſam *aër* ſit *ſiccus, temperatus*, ſiq; talis non ſit arte mutetur cum *frigidus* nimium, *ac craſſus, nebuloſus*, uti & admodum *calidus* & *fervens*, in ſole [illegible], æſtuariis defluxiones proritet, & tunc maximè, cum ſubitò ab aëre, frigore aut calore excedente, in contrarium ſit mutatio. *Cibus* ſit *boni ſucci, multi nutrimenti, & facilis fermentationis*, pauci excrementi, ac minoris quantitatis, quàm pro more ſolito. *Potus clarus, deſiccativus, tenuior* potius, quàm *craſſior*, præſertim *vinum* cane pejus & angve fugiendum. Poëtæ non fruſtrà vinum vocârunt fel terræ,

ræ, principem tenebrarum [illegible]
ſpecie ſerpentis [illegible], [illegible]
Diorimus 1. epiſt. lib. [illegible] [illegible]
lib. 11. leg. conn. [illegible] gloſſ. 1. part. [illegible] 23, 24. [illegible] Aca-
demiæ Decus, Dn. Granen, Philoſophus [illegible] & Medicus
feliciſſimus, Præceptor ac Fautor meus ſummus, in [illegible]
vaga veſtium cerevisiam & contra [illegible]
ſuaſit. Deinde mediocritas in [illegible]
ream laus ſervetur, ſi hoc non [illegible]
chia corporis fiat [illegible]. Et ſi [illegible]
Hippocratis: Exercitium [illegible] eſt non [illegible]
grum eſſe ad laborem, hoc in morbo [illegible]. [illegible]
abſtinendum, [illegible] animi [illegible]
tanda ſunt. & lectione potius [illegible] indulgendum: [illegible]
à Medicis de bona diæta præcipiuntur [illegible]
vanda: de quibus prolixè [illegible] Alexand. Trallianus lib. [illegible] cap.
Andreas Gallus in conſ. à Scholzio collectis [illegible] Ant. Fernus
de podagra [illegible].

§. LXXVI. Et hæc ſunt, quæ de [illegible]
ante diſceſſum meum dicere volui. [illegible]
[illegible] aſſiduè citharam pulſando, [illegible]
rat: Sic & Medicinæ Studioſum [illegible]
poſſe evadere arbitror. Quod [illegible] DEUS [illegible],
Architectum [illegible]
erga genus humanum clementia, [illegible] remedia [illegible]
nea ſuppeditavit: [illegible]
pum & hoc in caſu, [illegible] gloria-
am, & proximi [illegible]

Ni DEUS afferet, [illegible]
Quid, rogo, [illegible]?

TANTUM.

Cleriſſ.

[illegible]

DN. M. [illegible] TOBIÆ SEIBTIO,

Med. [illegible],

S. P. D.

MICHAEL [illegible] / Dreſd.

[illegible] J. U. D.

E[illegible] quidem hôc tempore & hîc terrarum locis multis curis [illegible] aliorumq; hominum negotiis peragendis undi-[illegible] fuerim: ut vix reſpirare poſſem: [illegible] tua diſputatio de Arthritide Medicis Con[illegible] ſcandaloſa mihi ad manus veni-ret: [illegible] ingenii tui dexteritatem, & verborum cum [illegible] continuationem. Quod ge-nus [illegible] his; quos Natura politulo & [illegible] ſolet. Res tamen ipſa quan-tum ego [illegible] eò rediit: ut genuinæ hujus mali [illegible] dicitur, depingi lapillô: etſi de iis in [illegible] multum & diu diſcrepatum fuerit. Unde [illegible] Valeſci de Taranta, Caroli Piſonis, An-tonii [illegible] Ambroſii Parei, aliorumq; virorū, qui mihi teſtes hujus rei [illegible] majores? Ut ideò omninò felix [illegible]

— — [illegible] rerum cognoſcere cauſas.

Et hoc [illegible] conqueſtus eſt Vates ille Sul-monenſis [illegible]

Tollere nodoſam [illegible] podagram.

Interim [illegible] ut facis bonæ ſpei ple-nus, [illegible] præſta. Ita enim futu-rum eſt: ut & DEO & Patriæ aliquando poſſis inſervire: & ex-inde fructibus omni melle & ſaccharo dulcioribus tibi liceat frui. Vale. [illegible] Lugd. Batav. XXX. Junii,

A. O. R. M. DC. LXXXI.